

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

./ Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra samrådet i Videnskabsudvalget mandag den 18. august 2008 vedr. optaget af studerende på bacheloruddannelserne 2008.

Med venlig hilsen

Helge Sander

20. august 2008

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 08-030188
Dok nr. 659706
Side 1/1

Samråd (åbent) sammen med undervisningsministeren i Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi mandag den 18. august 2008 vedr. optaget af studerende på bacheloruddannelserne 2008 – UVT – alm. Del – spm. Y – Ø.

DET TALTE ORD GÆLDER

Spørgsmål Y:

Ministrene bedes redegøre for baggrunden for det store fald i antallet af optagne på de videregående uddannelser?

Svar:

Lad mig allerførst slå fast at regeringen vil se med stor alvor på en situation, hvor studieoptaget skulle falde over flere år.

Men vi mener, at det nu gælder om at have is i maven i forhold til et fald blot i et enkelt år. Vi har nu engang med mennesker at gøre, og måske også med en ungdomskultur at gøre, hvor det ligger i luften, at man tager en pause inden studiestart. Det er i hvert fald det, jeg hører hjemme.

Men i år er også ganske specielt: Det er første årgang, der kommer en årgang ud med en studentereksamen efter gymnasireformen. Og det er første gang, at de nye specifikke adgangskrav anvendes. Endelig sker det alt sammen på et tidspunkt hvor arbejdsmarkedet skriger efter hænder og hoveder, og hvor muligheden for vellønnede jobs aldrig har været bedre, så det er måske alt i alt ikke så underligt.

Årets optagelsestal viser, at der var 15 procent færre ansøgere til universitetsuddannelserne i år end sidste år. Det svarer til ca. 4.000 personer. Antal optagne er faldet med ca. 2.600 personer svarende til 12 procent.

Faldet i optagelsestallet har været særligt stort på humaniora, naturvidenskab og teologi. Ser vi på universiteterne, er det særligt Københavns Universitet, Aalborg Universitet og Syddansk Universitet, der har oplevet tilbagegang.

Hvorfor 4.000 færre har søgt optagelse på en universitetsuddannelse i år, kender jeg ikke svaret på. Der er mange gisninger og forklaringer, men for at få sikker viden, har jeg besluttet at igangsætte en undersøgelse.

Undersøgelsen skal kortlægge, både hvorfor færre har søgt optagelse på en universitetsuddannelse i år end sidste år, og hvad der kan få flere til at søge optagelse næste år.

Jeg er glad for, at rektor Jens Oddershede på rektorernes vegne har tilkendegivet, at universiteterne gerne medvirker til denne undersøgelse, der også kan føre til et serviceeftersyn.

I debatten efter årets optagelse har især det gunstige arbejdsmarked og de nye specifikke adgangskrav været fremhævet som årsager til den faldende søgning og det faldende optag på universitetsuddannelserne.

Jeg tror, at begge forhold har haft væsentlig betydning, men det er vanskeligt at sætte et nøjagtigt tal på, hvor stor effekten har været.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 2/2

Jeg vil gerne understrege, at faldet i optaget på universitetsuddannelserne ikke alene kan tilskrives de nye specifikke adgangskrav. Der har således også været et betydeligt fald på 7 procent på Undervisningsministeriets professionsbacheloruddannelser, hvor de specifikke adgangskrav er uændrede.

Ser man på udviklingen i optaget inden for de forskellige hovedområder, er der et betydeligt fald i optaget på de humanistiske uddannelser, hvor adgangskravene generelt er skærpede. Faldet er her på 18 procent.

Men vi ser ikke det samme fald på de samfundsvidenskabelige uddannelser, hvor adgangskravene også er generelt skærpede. Her er faldet kun på 11 procent.

På de naturvidenskabelige uddannelser, hvor de specifikke adgangskrav til nogle uddannelser er skærpede, er der et betydeligt fald i antal optagne. Faldet er på 24 procent.

Men det hører med til billedet, at der også er et stort fald inden for de naturvidenskabelige uddannelser, hvor de specifikke adgangskrav ikke er skærpet. Her er faldet i optag på 15 procent.

Ser vi endelig på teknisk videnskab, har en enkelt ny uddannelse med et meget flot optag bevirket, at vi sammenlignet med sidste år har en fremgang i antal optagne på 6 procent.

Man må altså konkludere, at der ikke tegner sig noget entydigt billede af effekten af indførelse af de nye specifikke adgangskrav på optaget på universitetsuddannelserne.

Netop derfor er der behov for, at vi skaffer os en større viden om baggrunden for årets tal.

Derudover har undervisningsministeren og jeg aftalt, at vi nu igangsætter en samordnet proces, der indebærer at vi på videnskabsministeriets område sammen med universiteterne vil undersøge, om der er behov for en finjustering af nogle hjørner i de specifikke adgangskrav.

Tilsvarende vil Undervisningsministeriet undersøge om eleverne i de gymnasiale uddannelser i nødvendigt omfang har mulighed for at vælge fag og niveauer, der svarer til de specifikke adgangskrav.

Så vil vi på et passende tidspunkt lade de to øvelser møde hinanden for at sikre, at der er maksimal overensstemmelse mellem de krav, de unge møder i optagelsessystemet, og de kvalifikationer de unge får i gymnasieuddannelsen.

Spørgsmål Z:

Hvad vil ministeren gøre fremadrettet for at få flere optagne? Kunne ministeren være indstillet på at ændre i adgangskravene til universiteterne?

Svar:

Som jeg allerede i flere udtalelser til pressen har givet udtryk for, er det naturligvis ærgerligt, at antallet af optagne til universiteterne i år er faldet.

Svaret på, hvorfor det har været tilfældet, er ikke eentydigt, jf. mit svar på spørgsmål Y. Jeg håber dog, at vi bliver klogere, når vi har gennemført undersøgelsen.

Men herudover vil jeg gerne fremhæve, at jeg synes, der har manglet et vigtigt element i sommerens debat om de specifikke adgangskrav, nemlig frafaldsproblematikken.

En af grundene til, at vi til en række uddannelser har skærpet de specifikke adgangskrav, var netop at nedbringe det store frafald på universitetsuddannelserne. Tallet for 2006 viser, at hele 20 % af en årgang opgav at gennemføre det første år af den universitetsuddannelse, de var startet på.

Med de nye specifikke adgangskrav får de studerende samme høje faglige indgangsniveau og bliver bedre rustet til at gennemføre en universitetsuddannelse.

Vi skal derfor ikke glemme, at fokus ikke kun skal rettes mod antallet af optagne, men i lige så høj grad mod at fastholde de studerende på de uddannelser, de er optaget på.

Jeg er naturligvis indstillet på at drøfte en finjustering af adgangskravene med universiteternes ledelse. Men af hensyn til gymnasiereformen vil jeg som tidligere nævnt også drøfte evt. justeringer med min kollega undervisningsministeren. Jeg vil dog gerne understrege, at grundmodellen ønsker vi at fastholde.

Spørgsmål Æ:

Ministeren bedes give en vurdering af det lave optagelsestals økonomisk konsekvenser for uddannelsesinstitutionerne.

Svar:

Universiteternes uddannelsesbevillinger er ikke baseret på optaget, men på de studerendes studieaktivitet målt ved beståede eksaminer – de såkaldte studenterårsværk.

Når optaget ét år falder i forhold til det foregående års optag, er det derfor ikke nødvendigvis ensbetydende med, at det for det enkelte universitet vil have negative økonomiske konsekvenser.

I de sidste mange år har universiteterne hvert år øget den samlede studieaktivitet, hvorfor uddannelsesbevillingerne også hvert år har været i vækst.

Et uddannelsesforløb på et universitet er typisk 5 år. Det betyder, at universiteterne som hovedregel hele tiden uddanner studerende fra mindst 5 årgange. At en optagelsesårgang ét år er mindre end den foregående optagelsesårgang har kun negativ effekt for studenterbestanden, hvis afgang af studerende er større end nyoptaget.

Andre faktorer end optaget påvirker den samlede studieaktivitet og dermed universiteternes uddannelsesbevillinger.

De studerendes gennemførelsesprocenter er også vigtige for universiteternes indtjening. Jo højere gennemførelsesprocent jo flere eksaminer består den enkelte studerende, og derved øges universiteternes uddannelsesbevillinger.

Det forekommer sandsynligt, at de nye specifikke adgangskrav generelt set kan føre til højere gennemførelsesprocenter, fordi de nye studerende er bedre fagligt funderet og mere fokuserede. Herved øges universiteternes uddannelsesbevillinger.

Det er således ikke muligt at foretage en præcis opgørelse af eventuelle økonomiske konsekvenser af optaget i 2008.

Det er første gang i rigtig mange år, at optaget på universiteterne ikke fortsat stiger, og det er kun, hvis den faldende tendens fortsætter, at der kan forventes negative økonomiske konsekvenser.

Spørgsmål Ø:

Hvilke initiativer vil ministeren tage for at undgå fald i kvaliteten, som følge af færre taxametermidler?

Svar:

Som det fremgår af mit svar på spørgsmål Æ, er det ikke muligt at opgøre, om universiteterne vil modtage færre taxameterbevillinger som følge af studenteroptaget i 2008.

Alene af den grund er kvalitetsspørgsmålet ikke særlig relevant.

Jeg forventer ikke noget fald i uddannelseskvaliteten. Tværtimod forventer jeg, at de nye skærpede adgangskrav medfører, at de studerende kommer med et højere fagligt niveau ved optagelsen, som igen sikrer et højere niveau på uddannelsen generelt.